

Záznam do kroniky obcí SLOVENSKÉ PRAVNO
KAĽA MENOVA
LIEŠNO

za rok 1989

Kronikárka: Ružena BOHAČÍKOVÁ

Počet strán: 19

Obyvateľstvo K 31. decembru 1989 bolo v Slovenskom Pravne 971 obyvateľov, v Liešne 72 a v Kalámenovej 74. Počas roka sa do Slovenského Pravna pristahovalo 19 občanov a odstahovalo 18, do Liešna sa pristahovali 2 a odstahovalo 8 a do Kalámenovej sa nepristahoval nik a odstahovali sa 3.

Počas roka zomrelo v Slovenskom Pravne 10-dňové dievčatko na vrodenú vadu obličiek, ďalej 2 muži vo veku 48 a 75 rokov a 3 ženy vo veku 62, 83 a 84 rokov. V Liešne zomrel 53-ročný muž a v Kalámenovej 72-ročný, V Slovenskom Pravne sa narodilo 9 chlapcov a 10 dievčat, z toho dvojčičky cigánskeho pôvodu sú od svojho narodenia 10. júla stále v dojčeneckom ústave v Martine pre zlý zdravotný stav. V Liešne sa narodil 1 chlapec a 2 dievčatká, v Kalámenovej nikto.

Počas roka bolo kolaudovaných 5 rodinných domov, ale stavať sa nezačal ani jeden.

Zbor pre Členovia Zboru pre občianske záležitosti pri Miestnom občianske národnom výbere v Slovenskom Pravne usporiadali v obradnej siedzíle 12 sobášov, 15 uvítaní do života, pioniersky slub a slub iskier. Na jar pre 5 a v jeseni tiež pre 5 brancov usporiadali rozlúčku pred odchodom na základnú vojenskú službu. Pre 3 manželské páry pripravili striebornú svadbu a 14. marca slávnostne prijali 25 bezpríspevkových darcov krvi a podakovali im za humanitnú činnosť.

8. marca usporiadali v zasadáčke miestneho národného výboru pre všetky ženy - funkcionárky v obci posedenie z príležitosti Medzinárodného dňa žien. Predstavitelia obce im podakovali za prácu, ktorú vo voľnom čase vykonávajú pre svoju obec a odovzdali malé darčeky.

V októbri pozvali všetkých dôchodcov nad 70 rokov do

reštaurácie, kde bolo pre nich prichystané pohostenie a kultúrny program žiakov základnej školy a spevokolu žien. Zo Slovenského Pravna bolo pozvaných 68, z Liešna 9 a z Kal'amenovej 14 dôchodcov. Prehovoril k nim predsedu miestneho národného výboru Miroslav Brngál, tajomník Dušan Blaško a obvodná lekárka MUDr. Mária Galčíková. Dôchodcovia im kládli otázky a rozprúdila sa živá beseda, v ktorej dôchodcovia zvlášť úprimne podákovali lekárke za dobrú starostlivosť o ich zdravie a vyslovili poľutovanie nad tým, že odchádza z nášho obvodu. Členovia ZPOZu odovzdali dôchodcom ako darček nákupné tašky a od miestnej organizácie Československého Červeného kríža dostali perá / viď dokumentáciu/.

34 občanov 80 a viacročných navštívili vždy 2 členovia v deň ich narodenín, zablahoželali im, odovzdali darček a pobešedovali s nimi. To starenenky a starčekovia majú veľmi radi. Najstaršia občianka Slovenského Pravna Anna Brngálová bola vo februári v deň svojich 93. narodenín pozvaná do obradnej sieňe, kde jej členovia ZPOZu pripravili pekný obrad v kruhu svojich detí, vnúčat a pravnúčat.

Na všetkých pohreboch sa člen ZPOZu prihovorom rozlúčil so zosnulým.

Na tento rok bol prijatý socialistický záväzok v hodnote 270 000.- Kčs a splnený na 339 000.- Kčs. Čo všetko sa urobilo?

V apríli sa začalo s opolením futbalového ihriska a v novembri sa dokončilo. Preinvestovalo sa 203 000.- Kčs a vytvorila sa hodnota za 263 000.- Kčs. Pracovali tu väčšinou členovia Telovýchovnej jednoty a odpracovali 5 050 brigádnických hodín, z toho bezplatne 1 598.

Pokračovalo sa v oprave Sokolovne. Bola pokrytá hlini-

Plnenie
volebného
programu

kovým plechom, opravená vonkajšia omietka a vymenené vchodové dvere. To všetko v hodnote 120 000.- Kčs. Za veľkej pomoci občanov sa dokončilo oplotenie cintorína v Slovenskom Pravne.

29.augusta sa v Sokolovni konali oslavy 45.výročia Slovenského národného povstania, na ktorých prehovoril tajomník miestnej organizácie Zväzu protifašistických bojovníkov Ján Gríger /viď dokumentáciu/. Člen ústredného výboru tohto zväzu Ing. Bujdošík podakoval miestnej organizácii za aktívnu činnosť a odovzdal odznaky bývalým príslušníkom 1. a 2. partizánskej brigády M.R.Štefánika - Jozefovi Pálešovi, Pavlovi Hanusovi, Jozefovi Svitáčovi, Jurajovi Ertelovi a Jozefovi Kurinskému. K slávnostnej atmosfére prispeli členovia Socialistického zväzu mládeže kultúrnym programom a po nich zazneli zádumčivé i veselé piesne spevokolu žien. Potom sa všetci prítomní pobrali k bývalej evanjelickej škole, ktorá bola z časti renovovaná o celkovom náklade 500 000.- Kčs a bola v nej otvorená pošta. Otvorenia sa zúčastnil aj riaditeľ Okresnej správy spojov Ing.Riedlmajer, ktorý vo svojom prejave spomenul aj fakt, že v Slovenskom Pravne bola v roku zriadená prvá pošta na Turci. Po obligátnom prestrihnutí pásky si každý mohol pozrieť vraj najkrajšiu poštu v okrese. Steny obložené drevom, pracovné priestory pokryté kobercami a ružový mramor - je to naozaj pekné.

V jarných mesiacoch dôchodcovia prestrešili miestny práč. V Liešne začali s prístavbou kultúrneho domu - vytiahli múry a zastrešili.

Okresný stavebný podnik pokračoval vo výstavbe zdravotného strediska a z celkového nákladu 2 863 000.- Kčs prestaval 2 300 000.- /viď dokumentáciu/.

Niektoré miestne komunikácie boli nanovo vyasfaltované. Zvlášť potrebné bolo opraviť cestu od námestia po váhu na štát-

ných majetkoch, ale väčšinu roka je aj tak veľmi znečistená a znepríjemňuje život občanov bývajúcich blízko nej.

Projektový ústav kultúry v Bratislave vypracoval štúdiu na výstavbu kultúrneho domu v Slovenskom Pravne a dal ju na posúdenie Rade okresného národného výboru v Martine a Rade miestneho národného výboru v Slovenskom Pravne. Vypracovanie štúdie stalo 35 000.- Kčs. Po schválení návrhu bol vypracovaný projekt a v budúcom roku by sa malo začať s výstavbou o celkovom náklade 8 miliónov 882 tisíc korún. V tomto roku boli urobené na parcele určenej k výstavbe 3 jedenásťmetrové vrty. Zistili, že hladina spodnej vody je veľmi vysoko. Definitívne bolo rozhodnuté, že kúria stojaca na tomto pozemku bude zachovaná a v budúcnosti renovovaná.

Pamiätkostav Žilina pokračuje v rekonštrukcii kaštieľa veľmi pomaly, lebo nemá dostatok peňazí.

Miestne
kultúrne
stredisko

31. marca zavítali k nám ochotníci z Dubového. Pri plne obsadenom ~~javisku~~ hľadisku v Sokolovni predviedli divadelnú hru Iva Brešana: Predstavenie Hamleta v dedine Dolná Mrduša.

V januári sa v Sokolovni uskutočnilo verejné hodnotenie kultúrnej činnosti v obci za rok 1988 a pri tejto príležitosti predviedli členovia Socialistického zväzu mládeže scénku Horí - hasme, s ktorou vystúpili aj v okresnej súťaži malých javiskových foriem v Martine. Potom sa rozprádila beseda nad kronikou obce.

7. novembra sa v agitačnom stredisku konali oslavky 72. výročia Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie s kultúrnym programom žiakov základnej školy.

Miestne kultúrne stredisko zaplatilo zo svojich prostriedkov oblečenie /tmavomodré zamiatové úzke sukne s vestou a svetlomodrou blúzkou/ pre ženy speváckeho krúžku, v ktorom vystupujú na verejných oslavách a pri sobášoch.

Miestna Počas roka navštevovalo miestnu ľudovú knižnicu 182 či-
ľudová tateľov, z toho 62 do 14 rokov. Vypožičali si 5 018 kníh a 4 568
knižnica periodik. Knižný fond tvorí 3 926 kníh a 15 druhov novín a ča-
sopisov.

Kino V Sokolovni sa odohralo 162 predstavení, a to 104 večer-
Žiare ných, 48 detských a 10 pre základnú školu, materskú školu a pio-
niersky tábor. 18 filmov bolo slovenskej produkcie, 27 sovietskej,
45 kapitalistických krajín a 72 ostatných socialistických krajín.
Z dôvodu neúčasti divákov sa nepremietli 4 filmy, z toho 3 so-
vietske. Filmy videlo 7 330 divákov, ktorí na vstupnom zaplatili
23 837 Kčs.

Po vnútorných a vonkajších úpravách môžeme už Sokolovňu
nazývať kultúrnym stánkom.

Zväzarm 9.apríla usporiadala základná organizácia Zväzarmu stre-
leckú súťaž o putovný pohár oslobodenia obce. Súťažilo 11 troj-
členných družstiev. Vyhrali Turany a naši boli 6. Ráno pred sú-
ťažou sa všetci súťažiaci zúčastnili osláv 44.výročia oslobode-
nia obce a položili veniec k pomníku padlých na námestí.

Tohto roku sa Majstrovstvá Slovenska v motocrosse u nás
nekonali, lebo boli sprísnené predpisy a trať v Slovenskom Pravne
sa stala nevyhovujúcou. Bolo by potrebné ju upraviť, a to by vy-
žadovalo aspoň 2 000 brigádnických hodín a veľa ručnej práce. No
a zatiaľ nie je dostatočný chtivých ľudí.

5.novembra sa na strelnici konala strelecká súťaž o pu-
tovný pohár okresného výboru Zväzu československo-sovietskeho
priateľstva, ktorej sa zúčastnilo 14 družstiev. Vyhralo družstvo
z Liptowského Mikuláša a naši boli 9.

Týždeň pred Vianocami postavili členovia Zväzarmu na ná-
mestí smrek a ozdobili ho farebnými elektrickými žiarovkami.

Československý Každý ôsmy občan Slovenského Pravna je členom Českoslo-

Červený
kríž

venského Červeného kríža. Činnosť našej organizácie riadi 11-členný výbor. Počas roka mali 3 členské schôdze, na ktorých vždy odznela prednáška so zdravotníckou tematikou a v miestnom rozhlase odvysielali s podobnou náplňou 6 relácií. 8 dobrovoľných opatrovateľiek sa stará o osamelé choré osoby. V marci 25 darcov krvi odovzdalo túto vzácnú tekutinu v transfúznej stanici v Martine bez nároku na ~~minimum~~ finančnú odmenu. Po návrate boli slávnostne prijatí v obradnej sieni a potom ich už čakal obed v hostinci v novej kolónii, ktorý im navarili členky výboru. Žiaci základnej školy ich pozdravili kultúrnym programom, obvodná lekárka MUDr. Galčíková im podakovala a v miestnom rozhlase zaznala pre nich kytička melódií. Medzi držiteľov ~~stíha~~bornej Jánskeho plakety po tohoročnom 20. odbere krvi pribudol Ing. Ján Páleš a medzi držiteľov bronzovej po 10. odbere Daniel Bodá, Oto Páleš a Ján Snovák.

Slovenský
zväz žien

Základná organizácia Slovenského zväzu žien usporiadala 25. februára autobusový zájazd na divadelné predstavenie v Martine. 45 našich občanov videlo hru Marivauxa: Dotyky a spojenia.

V marci usporiadali spolu s členmi Československého Červeného kríža slávnostnú členskú schôdzku z príležitosti Medzinárodného dňa žien s kultúrnym programom detí z materskej školy.

14. apríla sa zúčastnili tematického večera v obci Dubové, ktorý sa konal z príležitosti 120. výročia založenia ženského spolku Živena /viď dokumentácia/. Bol to zábavno-súťažný večer s názvom "Žena tvorí domov". Súťažili 3 trojčlenné družstvá Slovenského zväzu žien z Dubového, z Budiša a Slovenského Pravna. Mali preukázať svoje vedomosti z histórie Živeny, zručnosti v príprave slávnostného stola, v šití /predvádzali 5 vlastnoručne vyrobených modelov/ a v športovo-zábavných činnostiah.

Ženy sa stále chcú priúčať niečomu novému, preto 12

žien využilo možnosť naučiť sa pieciť a zdobiť medové pečivo v kurze od 2. do 12. mája pod vedením skúsenej 80-ročnej ženy zo Žátrčia. Svoje umenie skúšali v základnej škole v kuchyni pre špeciálnu, prípravu dievčat 8.ročníka. 7.mája usporiadali v agitačnom stredisku výstavku medového pečiva, ktorá sa stretla s veľkým záujmom občanov. Potom ešte pokračovali v pečení a zdobení, lebo svoje výrobky predvádzali, ale aj predávali na výstave v Turčianskych Tepliciach pri oslavách 70.výročia založenia prvého včelárskeho spolku na Slovensku.

V máji usporiadali tanecnú zábavu v Sokolovni, na ktorej mali veľkú účasť /vyše 200/. Vstupné aj s tombolou bolo 20.- Kčs. Vyhrávala živá hudba za 2 200.- Kčs. Navarili gáláš, ktorý na zábave predali, tiež párky, víno, Pepsi-colu, takže mali slušný zisk, za ktorý sa mohli v auguste odviesť autobusom do Slušovic a na výstavu Trenčín - mesto módy.

V lete sa spevokol zúčastnil Turčianskych slávností folklóru, na ktoré pod vedením riaditeľky miestneho kultúrneho strediska Boženy Kubisovej nacvičili pásmo, Páračky v Slovenskom Pravne. K tomu bolo potrebné aj patričné oblečenie, preto z prostriedkov miestneho kultúrneho strediska zakúpili modrotlač a čierny kartún a Marta Hupková ušila kroje /dlhšia v páse nazbieraná sukňa so zásterou a blúzka s dlhým rukávom/ pre tieto účinkujúce: A.Hončová, A.Daubnerová, A.Gíretová, B.Beňová, B.Štrbáková, M.Šverčíková, A.Paulínyová, M.Hupková, R.Blašková, A.Farská, E.Bernátová a Ľ.Kurinská. Kedže kedysi k páračkám nevhnutne patrili aj šišky, napiekla ich A.Rajnáková.

V jeseni ženy navštívili Domov dôchodcov v Turčianskych Tepliciach, kde zaspievali, zarecitovali a pobesedovali so starenkami a starčekmi a museli slúbiť, že prídu zas.

Jedného dňa sa pustili do zberu starých handier a na-

zbierali 900 kg tejto suroviny. Odovzdali ju v zberni v Dubovom a získali 540 Kčs.

V jeseni bolo 25 žien na brigáde v Jednotnom roľníckom družstve v Rudnom, kde 5 hodín pracovali na triedičke zemiakov. Odpracovali si tak autobus, ktorý im poskytli na cestu do di-vadla.

14.novembra boli v Koštanoch nad Turcom na nesúťažnej prehliadke speváckych súborov, kde sa publiku veľmi páčili.

Jednota

Niekolko členov Dozorného výboru Jednoty v Slovenskom Pravne natrelo v lete plechovú strechu budovy kaderníctva a mäsiarstva a upravili rampu na nakladanie a vykladanie tovaru pri hostinci v novej kolónii.

V tomto roku získali 8 nových členov a spolu s miestnym kultúrnym strediskom usporiadali pre 16 prihlásených žien kurz šitia. Inštruktorku poskytlo Okresné osvetové stredisko Martin.

Socialistický

Členovia Socialistického zväzu mládeže zvolili si tohto zväz mládeže roku nového predsedu svojej organizácie, a to Miladu Brngálovú. Ich činnosť nebola veľmi bohatá. Vo februári a na Silvestra usporiadali v Sokolovni diskotéku. V apríli v spolupráci so skupinovou vedúcou pionierskej organizácie /PO/ na základnej škole usporiadali z príležitosti 40.výročia vzniku PO zábavno-súťažné predpoludnie v telocvični pre všetkých žiakov.

V predvečer 1.mája postavili mládenci na námestí "máj" a tiež 4 dievčatám pri ich dome.

13.augusta pripravili vo svojom klube "Rozprávkovú nedelu" pre deti do 6 rokov. Mali pripravený bohatý program s dia-filmami, s hudbou, s maňuškami, ale ich snaha vyšla nazmar. Priesli len 2 deti.

V lete odpracovali 80 hodín pri natieraní oplotenia ihriska.

Telovýchovná jednota

Členovia Telovýchovnej jednoty už v marci začali pracovať na oplotení svojho ihriska a v novembri prácu skončili. Futbalisti trénovali od januára do marca v telocvični a potom na ihrisku. Došlo aj k určitému zlepšeniu výsledkov vo futbale. V okresnej súťaži sa družstvo žiakov umiestnilo na 2. mieste, dorastenci na 5. mieste, ale A-mužstvo až na predposlednom.

23. júla usporiadali futbalový turnaj Memoriál Ladislava Bročku, v ktorom súťažili 4 družstvá. Vyhralo Kľačno a naši boli poslední.

Veľmi aktívnu zložkou Telovýchovnej jednoty je turistický oddiel, ktorý má 10 členov. V tomto roku sa turisti zúčastnili 34 jednodenných podujatí, 2 dvojdenných, 2 trojdenných, 2 štvordenných, 2 šestdenných a 1 podujatie bolo 9-denné. Z toho 8-krát boli na bežkách v zime, raz na bicykloch a ostatné absolvovali peši. Spomeniem aspoň niektoré: Národný výstup na Krváň, výstup na Tlstú, na Zniev, prechod Slovenským Rajom a na 9-dennom podujatí boli v Česko-saskom Švajčiarsku od okolia Děčína až do okolia Bad Schandau v Nemeckej demokratickej republike.

Sportovci odpracovali veľa hodín pri údržbe svojho autobusu, ktorým poskytujú služby aj cudzim záujemcom, takže v tomto roku mali z neho hrubý príjem 2-krát väčší ako bola jeho nadobúdacia hodnota. Tiež opravovali vnútorné priestory kabín, sociálne zariadenia a kanalizáciu pod tribúnou.

Poľovnícke združenie Holý vrch

Členovia PZ Holý vrch mali v tomto roku veľa práce so svojou chatou Verona. Bola to drevená stavba na Rovniach, ktorú prežral červotoč, preto ju tohto roku zbúrali a na starých základoch začali z kvádrov stavať novú. Od 22. júla do konca septembra každú sobotu a nedelu tam pracovali. Projektované náklady novej chaty sú 100 000.- Kčs. Aj pri tejto veľkej práci našli si čas na plnenie ďalších poľovníckych povinností. Na jar vysádzali

lesné stromčeky, cez leto nakosili a nasušili 80 q sena pre zver, navozili zo štátnych majetkov obilný odpad a zhотовili zásobník na krmivo a krmidlo pre diviačiu zver. V apríli pri oslavách oslobodenia obce kúpili a položili veniec k pamätku padlých na námestí.

Plán lovú zveri splnili na 100%. Ulovili 11 jeleňov, 15 jeleníc, 10 jeleničat, 5 srncov, 14 srn, 10 srnčiat, 3 diviakov, 11 lanštiakov a 20 diviačat. Ďalej ulovili 4 holubov hrivnákov, 3 sluky lesné, 24 kačic divých, 17 líšok obyčajných, 6 jazvecov, 7 túlavých psov a 4 túlavé mačky.

Najsilnejšieho jeleňa ulovil Libor Ličko starší s hodnotou 193,72 bodu CIC, diviaka Milan Ševčík s hodnotou 106 bodov CIC a srnca Ing. Pavol Tetliak s hodnotou 92 bodov.

Včelári

V Slovenskom Pravne je 13 včelárov, v Kalammenovej 1 a v Liešne už nikto. V tomto roku si pripomenuli 70.výročie založenia prvého včelárskeho spolu na Slovensku, ktorý vznikol tu na Turci a jeho zakladateľom a aj prvým predsedom bol evanjelic-ký farár zo Slovenského Pravna Samuel Chorvát, narodený roku 1841 v našej obci. Bol to včelár telom aj dušou. Mal 20 detí /bol 2-krát ženatý/, ale ani jedno nezdiedilo jeho vášeň. Až vnuk, ktorý žije v Trenčíne a má 77 rokov sa dodnes venuje včelárstvu. V Slovenskom Pravne žije 82-ročná vnučka Samuela Chorváta a vše- ličo mi oňom rozprávala. Traduje sa napríklad táto historka. Tesne pred kázňou prišli pánu farárovi povedať, že sa mu vyrojili včely. Neprišiel do rozpakov. Prikázal rechtorovi pridať ešte nejakú pesničku a už bežal chytiať roj. Veriaci takmer nezbadali jeho meškanie.

Hlavné oslavy založenia spolku boli v Turčianskych Tepliciach. Jozef Uhliarik, učiteľ na tunajšej základnej škole a oduševnely a vysoko erudovaný včelár, pomáhal pri zriaďovaní vý-

stavy. Tiež požiadal základnú organizáciu Slovenského zväzu žien, aby zorganizovala kurz medového pečiva. Zo svojich výrobkov pri oslavách usporiadali výstavku a zároveň ich aj predávali. Zo zisku pokryli náklady na nákup materiálu na pečenie / múka, cukor, maslo, kakao a ďalšie/.

Včelári si stážujú, že ich včelstvá v pojazdnych maringotkach odtiahnuté na sezónu do dolín v lesoch čoraz viac ohrozujú medvede. Bez náležitej ochrany /elektrické drôty okolo maringotky napájané prúdom z akumulátorov/ by tam "neprežili" ani jednu noc. Teraz už nie je zvláštnosťou stretnúť sa v lese s medvedom hnedým /Ursus arctos/, ktorý je stále chráneným živočíchom.

Požiarnici

Základná organizácia Zväzu požiarnej ochrany má 105 členov, z toho 16 žien. 20 členov tvorí Dobrovoľný požiarny zbor. V tomto roku sa 2 desaťčlenné družstvá požiarnikov umiestnili v okrskovej súťaži na popredných miestach, ale so žiakmi základnej školy nepracoval nik, takže neboli ani na žiadnej súťaži.

Požiarny zbor si výborne počína pri požiari v noci z 1. na 2. marca, keď od poškodeného komína začala horieť strecha chaty na Trhanovej. Za 10 minút od prevzatia hlásenia o požiari už hasili, takže škoda na chate bola len za 5 000.- Kčs. Tiež hasili požiar na štátnych majetkoch v prípravni krímov, ďalší v katastri Hadvige, kde horel les a ešte raz hasili les pri Bolesiek, ktorý začal horieť od vypalovania trávy. Z toho vidieť, že o požiarnu techniku sa starajú vzorne a aj ich zručnosti sú na patríčnej úrovni.

V marci urobili v každom dome preventívnu protipožiarnu prehliadku a v októbri urobili prehliadku len tam, kde v marci zistili závady.

4. februára boli posledné fašiangy a ako obyčajne aj te-

raz požiarnici poobliekaní za maškary v 2 skupinách s hudbou "fašangovali". Zozbierali klobásu, slaninu, vajíčka a 2 460.- Kčs.

Večer v Sokolovni bola tanecná zábava, ale prvýkrát na fašiangy s diskdžokejom, ktorý bol z Nitrianskeho Pravna a svoju prácu si ohodnotil na 700.- Kčs. Je to oveľa lacnejšie ako živá hudba.

Návštevníkov bolo vyše 200 a vstupné 10.- Kčs. Z potravín prichystali večeru a každý si mohol v bufete kúpiť víno, kávu, malinovku a minerálku. Najpozoruhodnejšie na zábave bolo, že prvýkrát v priestoroch Sokolovne sa nesmelo fajčiť. A ešte pozoruhodnejšie je, že to bolo aj dodržané. Vzduch bol aj nad ránom nezvyčajne čistý, dýchateľný a páčilo sa to aj fajčiarom. Tento zákaz sa v Sokolovni dodržiaval po celý rok.

16. júla usporiadali na tanecnom kole zábavu, kde hrala dychovka a v kotli varili guláš, ktorý šiel dobre na odbyt.

Chovatelia 7 členovia zväzu Chovateľov mali uznané A-chovy sliepok, preto mohli do liahne v Martine odovzdávať vajíčka. Počas sezóny odovzdali 5 200 vajec a za každé vyliahnuté a zdravé kurča dostali 4.- Kčs.

Na Veľkú noc usporiadali v Sokolovni tanecnú zábavu s 15-korunovým vstupným aj s tombolou. V tombole bolo 10 cien a všetky živé. 1. cena jahňa, 2. kačica a 3. kohút. Predávali víno dovezené z dolniak. Po zábave si do svojej pokladne vložili 2 500 korún zisku.

V lete usporiadali tematický zájazd na Moravu a jeho hlavným cieľom bola oblastná výstava Chovateľov v Trinci.

Základná Počet žiakov základnej školy k 1. septembru 1989 bol 278, škola z toho zo Slovenského Pravna 119. Na škole je 143 chlapcov a 135 dievčat. Počet pedagogických a prevádzkových pracovníkov je rovnaký ako v roku 1988.

Dve 6-členné družstvá 3. a 4. ročníka sa zúčastnili pre-

tekov v šplhu na tyči. V obvodnom kole sa obidve družstvá umiestnili na 1.mieste a v okresnom na 2. Ako najrýchlejšia v okrese v šplhu na tyči bola vyhodnotená naša štvrtáčka Andrea Timková.

Žiaci 7. a 8. ročníka a učitelia sa zúčastnili 1.májových osláv v Turčianskych Tepliciach, kde boli dopravení osobitným autobusom. Chôdzu v útvarе a usporiadanie transparentov v sprievode si precvičovali na školskom ihrisku.

4-členné družstvo pionierov sa zúčastnilo okresnej súťaže Azimutový pretek a získali 1. miestу.

5-členné družstvo prírovodného krúžku žiakov 4.ročníka získalo v okresnej súťaži Rastliny a zvieratá našich lesov 1. miesto.

V školskom roku 1988/89 nazbierali žiaci našej školy 7 700 kg papiera, 161 kg makovíc, 17 kg pomarančovej kôry, 96 kg šípok a 5 kg liečivých rastlín.

Lyžiarsky výcvik žiakov 7.ročníkov sa nekonal pre nedostatok snehu. 42 žiakov 6.ročníka v máji absolvovalo plavecký výcvik na krytej plavárni v Ružomberku, kde boli 10-krát po 2 hodiny.

V júni končilo povinnú školskú dochádzku 25 žiakov 8.ročníka. V septembri 15 dievčat nastúpilo na stredné odborné školy s maturitou, 2 chlapci a 3 dievčatá na stredné odborné učilištia s maturitou a ostatní na 3-ročné odborné učilištia.

Cez prázdniny sa priestory školy v novom pavilóne premenili na Letný rekreačno-výchovný tábor pre cigánske deti /viď dokumentáciu/. Trávili tu 26 dní so svojimi učiteľmi a vychovávateľmi. Dopoludnia sa učili hlavne jazyk slovenský a matematiku a popoludní to už bola podobná činnosť ako v iných pionierskych táboroch. Stravu im pripravoval kolektív kuchárok základnej školy Slovenské Pravno a ostatnú činnosť vykonávali pedagogickí pracovníci určení odborom školstva.

Štátne
majetky

Semenársky štátny majetok Diviaky hospodárstvo Slovenské
Pravno v tomto roku dokončilo výstavbu 2 rodinných domov v novej
kolónii a koncom roka sa tam nastáhovali 2 zamestnanci aj s ro-
dinami.

Priemerný čistý mesačný príjem pracovníka štátneho majet-
ku bol v tomto roku 2 530.- Kčs.

Blízko triedičky zemiakov začali stavať klimatizovaný
sklad na 50 vagónov zemiakov a plne mechanizovaný senník na 70
vagónov sena. Revolučné odborové hnutie zorganizovalo zájazd na
výstavu Agrokomplex v Nitre, na strojársky veľtrh do Brna a 3-
krát na vystúpenie hudobných skupín v Turčianskych Tepliciach.

V rastlinnej výrobe dosiahli tieto výsledky:

Plodina	Plán z 1 ha v q	Skutočnosť
pšenica	49,00	47,23
jačmeň ozimný	40,00	56,00
jačmeň jarný	46,30	47,65
peluška	13,00	1,80
tráva na semeno	1,50	2,10
zemiaky	200,00	125,90
kukurica	375,00	376,00
lucerka	320,00	340,00
ďatelinotráva	320,00	321,00
seno z lúk	160,00	185,00
seno z pasienkov	60,30	66,40
horčica na semeno	10,00	12,00
kapusta	333,00	241,00
cibuľa	200,00	135,00

V živočíšnej výrobe dosiahli tieto výsledky:

Produkt	Plán	Skutočnosť
mlieko	1 762 000 litrov	1 671 135 litrov
ovčia vlna	1 200 kg	861 kg
ovčí syr	4 000 kg	4 020 kg
prírastky u hovä- dzieho dobytka	1 566 q	1 733,67 q
prírastky u svine		
domácej	50 900 kg	45 897 kg
hydina	60 000 kg	60 630 kg

Dodávky na štátny nákup:

Produkt	Plán	Skutočnosť
mlieko	1 640 000 litrov	1 531 398 litrov
hovädzie mäso	156 700 kg	150 604 kg
bravčové mäso	7 000 kg	21 700 kg
hydina	60 000 kg	60 630 kg

Svojim zamestnancom predali 600 odstavčiat / prasiat-ka musia dosiahnuť najnižšiu hmotnosť 13 kg/ po 24.- Kčs za 1 kg, cudzím 110 kusov po 29.- Kčs za kg.

Lesná
správa

V tomto roku na Lesnej správe v Slovenskom Pravne zalesnili 24 ha lesnej pôdy, vyťažili $5\ 950\ m^3$ drevnej hmoty, z toho 2 910 predstavovalo kalamitnú hmotu / kalamita bola spôsobená silným vetrom /. Priblížili $5\ 500\ m^3$ dreva, ktoré aj odviezli na ďalšie spracovanie.

Občania, ktorí potrebujú drevo na kúrenie, môžu si ho sami nachystať v lese v priestore určenom lesníkom. Za takto pri-chystaný 1 priestorový meter / 1 m dlhé polená naukladané do tva-ru kocky / zaplatia 12.- Kčs. V tomto roku odpredali 250 priesto-

rových metrov dreva, 120 priestorových metrov haluziny po 8.-Kčs
a 30 m³ stavebného dreva po 400.- Kčs za 1 m³.

Rôzne

Od 1. februára bola na náš zdravotný obvod pridelená geriatrická sestra, ktorá dochádza z Turčianskych Teplíc. V našom obvode ma na starosti 13 obcí a je tu len každý druhý týždeň. Úlohou geriatrickej sestry je vyhľadávanie dôchodcov nad 60 rokov, ktorým treba poskytnúť psychoterapiu, zmerať krvný tlak, pichnúť injekciu, priniesť lieky, robiť prevázy, ošetrovať rany a dekubity. Osamelých pacientov zabezpečuje hygienicky, teda umyje či vykúpe. Je to veľa náročnej práce a ako mi geriatrická sestra hovorila, každý druhý týždeň je pre veľký počet pacientov málo. Jej úlohou je aj podať návrh na umiestnenie pacienta v domove dôchodcov. Vybaľiť umiestnenie je obrovsky ťažká a zdlhavá záležitosť a stáva sa, že až po smrti pacienta príde kladne vybavená žiadosť. Geriatrická sestra tiež navrhuje posudkovému lekárovi poskytnutie príspevku na bezvládnosť pacienta a ten podľa stupňa bezvládnosti určí jeho výšku, a to 200.-, 400.- alebo 600.- Kčs. Žeby niekto cudzí bol ochotný za taký peniaz celý mesiac ošetrovať pacienta? Geriatrická sestra poskytuje svoje služby zdarma.

Zubný lekár od januára do novembra ordinoval len 2-krát v týždni, v decembri už 3-krát. Opäť bolo dôležitejšie zastupovanie v Turčianskych Tepliciach, ako taký veľký obvod na dedine.

Obvodná lekárka MUDr, Mária Galčíková od 1. decembra odišla ordinovať do Turčianskych Teplíc a náš obvod ostal neobsadený. Striedajú sa tu niekoľkí lekári, ale až od 11. hodiny.

Taký plán a takéto skutočné tržby mali v jednotlivých predajniach tohto roku:

	Plán	Skutočnosť
Potraviny a zmiešaný tovar v novej kolónii	1 830 000.-	1 778 000.-

Potraviny a zmiešaný tovar	2 940 000.-	2 765 000.-
Mäso - údeniny	2 250 000.-	2 598 000.-
Textil - obuv	2 180 000.-	2 511 000.-
Liešno - zmiešaný tovar	860 000.-	798 300.-
Zelenina - ovocie	840 000.-	779 000.-
Hostinec	865 000.-	834 000.-
Reštaurácia	2 340 000.-	2 433 000.-

V tomto roku opravili fasádu reštaurácie, natreli okná a namontovali veľký neónový nápis - REŠTAURÁCIA OBEDY VEČERE V reštaurácii počas roka usporiadali 15 svadobných hostín.

Zberňa prádla a šatstva zmezbierala 768 kusov rôzneho oblečenia a zákazníci za vyčistenie zaplatili 19 040.- Kčs. Vedúca čistiarne mi hovorila, že počet zákaziek z roka na rok klesá. Snáď to spôsobilo aj zdraženie služieb. Podnik z Martina navrhuje zrušiť zberňu, ktorá je otvorená 2-krát týždenne a riešiť to pojazdnou zberňou.

Takzvaná nežná revolúcia v našej vlasti sa nijako zvlášť nedotkla verejného života v našej dedine. Len pár hesiel napísaných snáď študentmi na autobusových zastávkach - čakárňach hovorilo, že sa niečo deje. V súkromí to bolo ináč. Novembrové a decembrové dni boli ostro sledované v televízii aj v rozhlasu a kdejaká práca sa odsunula a tiež spánok, aby nič dôležité sme neprepásli. Ľudia o tom veľa rozprávali, držali palce a duchom boli na mítингoch v Prahe aj v Bratislave.

12. decembra bolo verejné plénum miestneho národného výboru v Sokolovni /viď dokumentáciu/, kde sa zišli prevažne občania strednej a staršej generácie. Mladých to nie veľmi zaujímalo. Rozoberali sa neustále opakujúce sa problémy obce - čistota na verejných priestranstvách, nedostatok vody vo vodovode v novej kolónii a doprava autobusmi. O demokratizačnom procese sa

hovorilo málo. Jeden diskutujúci sa kriticky vyjadril k politike Komunistickej strany Československa a k praktikám niektorých komunistov, o čom sme doteraz nič nevedeli. Ďalší hovoril o tom, že treba rozlišovať členov KSČ podľa ich práce a spomenul činnosť vedenia obce, členov KSČ, ktorí pre obec urobili veľa, preto si zaslúžia uznanie a aj našu podporu. Všetci prítomní súhlasne zatlieskali.

19. decembra sa zišli na členskej schôdzi členovia základnej organizácie Komunistickej strany Slovenska. Z 22 členov prišlo 21, lebo 1 už na začiatku decembra odovzdal členskú legitimáciu a vystúpil z organizácie. Komunisti prejavili na členskej schôdzi rozhorenie nad správaním sa vysokých straníckych funkcionárov, na čo doplatili radoví členovia. Predseda informoval o veľkom znížení členských príspevkov, ktoré sa platia mesačne podľa čistého mesačného príjmu takto: do 1 800.- Kčs je to ~~na~~ 1.-Kčs, od 1 801.- do 2 200.- je to 2.-Kčs, od 2 201.- do 2 600.- 4.-Kčs, od 2 601.- do 2 800.- je to 10.- Kčs, od 2 801.- do 5 000.- je to 1% z platu a nad 5 000.- Kčs 2% z platu.

Prevádzkáreň miestneho národného výboru začala s výstavbou 7 garáží pre vlastné dopravné prostriedky. Z vlastných prostriedkov preinvestovala na ne už 297 000.- Kčs.

29. apríla usporiadal Miestny národný výbor v Slovenskom Pravne tanečnú zábavu v Sokolovni pre poslancov, členov Zboru pre občianske záležitosti a členov výboru zložiek Národného frontu nielen našich, ale aj z Rudna, Jasenova a Brieštia. Vstupenky sa predávali 2 týždne vopred po 50.- Kčs. V cene vstupenky bola započítaná aj večera, víno a tombola. Vyhrávala živá hudba, nálada bola výborná a v nezafajčenom prostredí sa lepšie nielen dýchalo, ale aj tancovalo.

Príroda
a počasie

11.apríla bocian biely /Ciconia ciconia/ priletel na ko-
mín kaštiela a onedlho aj druhý z páru. Zahniezdili a vyviedli
2 mláďatá. Aj v Kalamenovej pár vyviedol 3 mláďatá.

Orol kriklavý /Aquilla pomarina/ hniedzil na vlaňaj-
šom hniezde. Vyviedli 2 mláďatá, čo ornitológovia pokladajú
za raritu. Ladislav Bohačík mláďatá okrúžkoval, zvážil a uro-
bil ďalšie pozorovania.

V apríli sme mali neobyčajnú návštenu. V novej koló-
nii "býval" niekoľko dní hlucháň obyčajný /Tetrao urogalus/.
Najprv bol pozorovaný na smrekoch blízko cintorína ako ozobá-
va ihličie. Potom priletel na strechy domov a jednu noc bol aj
v prázdnom kuríne. Jeho nebojácnosť a zvláštne správanie spô-
sobila zrejme činnosť hormónov v čase toku. Niekoľko dní ho
polovník Stanislav Sedliačik choval v klietke, z ktorej pri
čistení odletel a už ho nikto viac nevidel /viď dokumentáciu/.

Aj tento rok začínal bez snehu a steplotami nad nulou.
V polovici januára trošku nasnežilo, ale ~~značky~~ sneh sa udržal
len krátko. Február bol mimoriadne teplý. Cez deň až +12 stup-
ňov a 28. bola búrka s dažďom. Marec bol tiež teplý. Už 19.mar-
ca pri Ivančinej na lúke sedel bocian biely. V apríli teploty
vystúpili až na +21 stupňov. Leto prišlo veľmi skoro, horúce a
suché. Jeseň bola teplá a dlhá. Koncom novembra teplota klesla
pod nulu a nasnežilo. Prišla teda zima, ale trvala len niečo vyše
2 týždňov. Potom sa sneh roztopil. Vianoce sme mali na blate
a takisto sme vítali aj nový rok.

Miestny národný výbor
038 22 SLOVENSKÉ PRAVNO
okres Martin

Zápis do kroniky schválený Radoú

Miestneho národného výboru v Slo-
venskom Pravne dňa 22.marca 1990.

J. Jurík 1. BG
Borjáš J. B.